

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів
у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році

8. ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Метою технологічної освітньої галузі є реалізація творчого потенціалу учнівства, формування критичного та технічного мислення, готовності до зміни навколишнього природного середовища без заподіяння йому шкоди засобами сучасних технологій і дизайну, здатності до підприємливості та інноваційної діяльності, партнерської взаємодії, використання техніки і технологій для задоволення власних потреб, культурного та національного самовираження.

Зміст технологічної освітньої галузі є практико-орієнтованим. Навчання відбувається з опорою на освітній досвід учнів, зокрема отриманий на рівні початкової технологічної освіти, їхні потреби, інтереси, вікові особливості й індивідуальні можливості. Під час реалізації змісту технологічної освітньої галузі акцентується увага на мотивації навчання, груповій і самостійній роботі учнівства, взаємодопомозі, дотриманні правил безпечної праці і санітарно-гігієнічних вимог, доцільному використанні цифрових пристроїв, електронних освітніх ресурсів тощо. За офлайн та онлайн або змішаного навчання головним критерієм добору навчального матеріалу для досягнення очікуваних результатів навчання є збереження здоров'я і безпеки всіх учасників освітнього процесу. Для збереження психічного й фізичного здоров'я учнівства доцільним є використання творчих завдань з проектування і виготовлення корисних й естетичних виробів; кулінарії; організації побуту (прибирання приміщень, догляд за особистими речами, кімнатними рослинами і тваринами, прибудинковою територією тощо).

Необхідно пам'ятати про значимість соціалізації і спрямовувати учнів та учениць на створення освітніх продуктів, які об'єднують, передбачають партнерську взаємодію, спілкування, взаємодопомогу, турботу про близьких. Це можуть бути спільні проекти, благодійні ярмарки, челенджі тощо. *Важливо щоб учні та учениці розуміли, для чого і для кого вони створюють освітні продукти.*

На початку 2024/2025 навчального року рекомендуємо виявити рівень опанування навчального матеріалу, яким учні й учениці оволодівали в умовах воєнного часу при офлайн-навчанні чи з використанням технологій дистанційного навчання, для визначення необхідності організації традиційного повторення вивченого матеріалу та запровадження коригувального навчання.

Для цього доцільно провести практичні роботи з виконання відповідних технологій обробки матеріалів, усні співбесіди, опитування, що дозволить вчасно скорегувати прогалини в засвоєнні навчального матеріалу. Проведення такої роботи має прогностичний характер щодо рівня сформованості ключових та предметних компетентностей і, відповідно, подальшого планування роботи вчителя / вчительки.

Варто зазначити, що оцінки за названі практичні роботи бажано не виставляти до класного журналу, адже вони є орієнтиром для визначення рівня залишковості знань і вмінь. Відповідно до результатів, учителю / вчительці варто спланувати колективну або індивідуальну роботу щодо актуалізації окремих тем, систематизації знань та вмінь, практичного їх закріплення тощо. Тривалість періоду такого навчання кожен учитель / кожна вчителька визначає самостійно.

Створення освітнього середовища навчання технологій передбачає вихід за межі шкільної майстерні, класу, інтеграцію навчання на культурологічній основі:

- узгодження потреб й інтересів учнівства, закладу освіти, місцевої громади;
- дотримання родинного, шкільного, народного, державного календарів;
- відвідування місцевих музеїв, виставок тощо;
- проведення майстер-класів, ярмарок, виставок, зокрема й віртуальних;
- перенесення навчання технологій у міжгалузеві, загальношкільні, міжшкільні, громадські, міждержавні проєкти;

залучення до освітнього процесу батьків, народних майстрів, фахівців у галузі дизайну й технологій, місцевих бізнесменів тощо.

Потрібно зазначити, що в центрі змодельованого освітнього середовища має бути учень / учениця. Саме за його / її участі та з урахуванням його / її інтересів і здібностей варто конструювати всі складники освітнього процесу, максимально гнучко добирати методи і форми організації – як за межами класно-урочної системи, так і під час уроків з технологій / трудового навчання.

Вивчення предметів «Технології», «Трудове навчання» рекомендовано здійснювати в навчальних майстернях. Поділ класів на групи технічних і обслуговуючих видів праці відбувається за бажанням учнівства та здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом МОН від 20.02.2002 № 128 та листа від 16.09.2022 № 1/10848-22: за наявності в класі більше ніж 27 учнів для міських шкіл та більше ніж 25 – для сільських. У третьому розділі санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України 25 вересня 2020 року №2205, зазначено, що «приміщення навчальних майстерень повинні бути розраховані на 13–15 робочих місць». ***Відповідно до цих норм, рекомендовано здійснювати об'єднання в групи на основі інтересів і можливостей учнівства.***

Якщо кількість учнів та учениць у класі не дає змоги здійснити об'єднання в групи за інтересами, то можна скористатися іншими варіантами формування груп: з паралельних класів чи класів інших паралелей.

Також згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування учні та учениці класу можуть об'єднуватися в групи і при наповнюваності, меншій від нормативної, за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Під час роботи в навчальній майстерні на кожному уроці потрібно звертати увагу на дотримання учнями правил безпечної роботи, виробничої санітарії й особистої гігієни, навчати їх тільки безпечних прийомів роботи, ознайомлювати із заходами попередження травматизму.

5–7 класи ТЕХНОЛОГІЇ

Реалізація технологічної освітньої галузі в **5–7 класах** у 2024/2025 навчальному році в закладах загальної середньої освіти буде здійснюватися відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 та [Типової освітньої програми для 5-9 класів](#), затвердженої наказом МОН 19.02.2021 № 235 (у редакції наказу МОН від 09.08.2024 № 1120).

Відповідно до нової редакції [Типової освітньої програми для 5–9 класів](#), затвердженої наказом МОН 19.02.2021 № 235 (у редакції наказу МОН від 09.08.2024 № 1120) для реалізації галузі визначено мінімальну та максимальну кількість годин: у 5-6 класах це відповідно 1 і 3 години на тиждень, у 7 класі – відповідно 1 і 2 години на тиждень для закладів з навчанням українською мовою (додаток 1); для класів з навчанням мовою корінного народу або національної меншини поряд з державною мовою чи з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини – 1 (мін.) і 3 (макс.) год. на тиждень у 5 та 7 класах, у 6 класі – 1 (мін.) і 2 (макс.) год на тиждень.

В освітній програмі заклад освіти визначає кількість навчальних годин на реалізацію галузі в межах заданого діапазону і може збільшити (порівняно з типовим навчальним паном) кількість годин на реалізацію галузі, використовуючи для цього години навчального навантаження, визначені типовим навчальним планом для перерозподілу між освітніми компонентами.

На основі Державного стандарту та Типової освітньої програми розроблено модельні навчальні програми для базового навчального предмета «Технології. 5–6 класи» та «Технології 7–9 класи», які мають гриф Міністерства освіти і науки України та розміщені на офіційному сайті МОН за покликанням: (<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>).

У Законі України «Про освіту» академічна свобода визначається як самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки й творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом. Відповідно розширюються повноваження педагогів та надається більше самостійності щодо вибору модельних навчальних програм, планування системи науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості, шляхом формування ключових компетентностей.

На основі обраної модельної навчальної програми, учитель / учителька моделює освітній процес, укладає власну навчальну програму, в якій формує змістове наповнення відповідно до актуальних потреб і матеріально-технічних ресурсів закладу освіти, інтересів, можливостей і здібностей учнів.

Створена вчителем / учителькою програма має містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідною модельною навчальною програмою, розподіл навчальних годин на вивчення кожного тематичного блоку, опис видів навчальної діяльності. В навчальній програмі вчитель / учителька визначає необхідну кількість годин для вивчення тієї чи іншої теми, (реалізації навчального проекту, розділу, модуля тощо) у межах загально річної кількості годин, передбаченої навчальним планом закладу освіти на вивчення предмета та з урахуванням очікуваних результатів навчання, визначених навчальною програмою. Розробляючи навчальну програму, педагоги можуть вносити зміни в пропонований модельною навчальною програмою зміст навчального предмета, відповідно до підготовленості класу, регіональних особливостей, робочого навчального плану школи, необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, у яких відбувається освітній процес, зокрема:

доповнювати зміст програми, включаючи регіональний компонент; розширювати / поглиблювати або ущільнювати зміст окремих елементів (розділів, тем, модулів тощо) програми зважаючи на потреби учнівства, матеріально-технічне забезпечення закладу освіти, запити батьків, громади тощо;

доповнювати тематику навчальних проєктів, практичних / творчих робіт, вилучати окремі питання з метою уникнення надмірної деталізації змісту навчального матеріалу. Загальний обсяг таких змін може досягати 20%.

Також вчитель / учителька може змінювати послідовність вивчення тем та реалізації навчальних проєктів, не порушуючи логічної послідовності досягнення результатів навчання.

При створенні навчальної програми педагоги визначають ті види навчальної діяльності, які будуть використовуватися в освітньому процесі для досягнення результатів навчання, визначених Державним стандартом. Педагоги можуть:

обирати види навчальної діяльності з тих, що запропоновані в модельній навчальній програмі;

адаптувати рекомендовані модельною навчальною програмою види діяльності відповідно до потреб здобувачів освіти та особливостей організації освітнього процесу;

додавати або пропонувати інші види навчальної діяльності, відповідно до освітніх методик і технологій, які використовує вчитель / учителька, а також наявних засобів навчання.

На основі створеної навчальної програми предмета вчитель / учителька складає календарно-тематичний план, який має орієнтувати в послідовності розгортання програмового змісту і формування очікуваних результатів навчання, забезпечуючи при цьому цілісність і системність навчання. З метою якісного оцінювання результатів навчання учнів у календарно-тематичному плані варто визначити один або кілька конкретних очікуваних результатів (відповідної групи результатів), якого / яких необхідно досягти на конкретному уроці.

Тому надзвичайно важливого значення набуває розподіл конкретних освітніх результатів, визначених Державним стандартом, у межах навчального року в кожному класі. Під час реалізації навчальної програми вчитель / учителька

має надавати учням та ученицям чіткі інструкції щодо очікуваних результатів навчання, застосовувати особистісно-орієнтований підхід, що може бути забезпечений передусім вибором відповідних тем навчальних проєктів та ролей у груповій діяльності.

Методичні прийоми, які використовують під час уроків, треба добирати з урахуванням вимог до результатів навчально-пізнавальної діяльності, що відображені в Державному стандарті і навчальній програмі.

Оцінювання результатів навчання учнів 5–7 класів здійснюється згідно з рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженими [наказом Міністерства освіти і науки України від 02 серпня 2024 р. №1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»](#).

Відповідно до рекомендацій оцінювання може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове). Основними видами оцінювання результатів навчання учнів освітній галузі «Технології» є формувальне та підсумкове оцінювання.

Оцінювання результатів навчання учнівства здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оцінних судженнях. Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий).

За вибором закладу освіти оцінювання може здійснюватися за власною шкалою оцінювання результатів навчання. У разі запровадження закладом освіти власної шкали оцінювання результатів навчання учнів ним мають бути визначені правила переведення до 12-бальної шкали оцінювання.

Оцінювання результатів навчання здійснюють за допомогою різних методів, вибір яких зумовлений особливостями змісту предмета «Технології», його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів:

- усного опитування (індивідуальне, групове тощо);
- спостереження;
- аналіз портфоліо;
- письмових завдань (окремі навчальні завдання);
- практичних завдань / навчальних проєктів;
- завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань, комп'ютерні продукти тощо);
- самооцінювання, взаємооцінювання;
- комплексного оцінювання, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель / учителька може встановлювати самостійно.

Ураховуючи специфіку предмета «Технології», під час реалізації навчальних проєктів може виставлятися одна підсумкова оцінка, якщо проєкт короткотривалий (4–6 годин) або кілька, якщо для реалізації проєкту відводиться

8 і більше годин (в такому випадку вчитель / учителька самостійно визначає кількість підсумкових оцінок). При виставленні підсумкової оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення тем чи реалізації навчальних проєктів.

За потреби, для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями й ученицями, визначених в окремому елементі навчальної програми (тема / розділ тощо), здійснюється тематичне оцінювання. Результати тематичного оцінювання можуть бути використані для коригування освітнього процесу.

Відомості, отримані під час підсумкового оцінювання результатів навчання, застосовуються для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти, та коригування освітнього процесу.

Семестрове оцінювання здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання технологічної освітньої галузі (додаток 2 до наказу МОН №1093, сторінка 39), з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

У Державному стандарті базової середньої освіти зазначені чотири групи обов'язкових результатів навчання:

втілення задуму в готовий продукт за алгоритмом проєктно-технологічної діяльності;

творче застосування традиційних і сучасних технологій декоративно-ужиткового мистецтва;

ефективне використання техніки і матеріалів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу;

турбота про власний побут, задоволення власних потреб і потреб інших осіб.

До кожної групи обов'язкових результатів навчання визначені загальні та конкретні результати і орієнтири для оцінювання (додаток 22 до Державного стандарту базової середньої освіти).

Завдання для оцінювання добирають так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнення учнівством обов'язкових результатів навчання певної групи, яка охоплює споріднені загальні результати відповідної освітньої галузі.

З метою якісного оцінювання результатів навчання учнів та учениць у календарно-тематичному плані варто визначити один або кілька конкретних очікуваних результатів (відповідної групи результатів), якого/их необхідно досягти на конкретному уроці.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня / учениці протягом року.

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень.

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляється загальна оцінка за семестр з навчального предмета навчального плану освітньої програми закладу освіти. В технологічній освітній галузі визначено чотири групи результатів, а у свідоцтво досягнень рекомендовано виставляти оцінки за трьома групами результатів так, як конкретні результати групи результатів «Ефективне використання техніки і матеріалів без заподіяння навколишньому середовищу» враховуються при оцінюванні інших груп результатів.

Ураховуючи необхідність забезпечувати наступність і системність у здобутті технологічної освіти в 7–9 класах у процесі вивчення предмета «Технології» необхідно поступово розв'язати такі завдання:

розширення досвіду проектно-технологічної діяльності та партнерської взаємодії в умовах, що змінюються;

засвоєння способів проектування, графічної грамоти, умінь виготовляти та оцінювати вироби, раціонально використовувати поширені матеріали природного та штучного походження, безпечно поводитися з ручними, механізованими й автоматизованими засобами праці, застосувати техніку і технології для реалізації проектів у обраній галузі діяльності;

розвиток творчих здібностей, просторової уяви, технічного, системного, екологічного і критичного мислення, психомоторики, здатності гармонійно поєднувати розумову та фізичну працю;

формування проектно-технологічної компетентності, відповідального ставлення до результатів праці, вибору професії та свого подальшого життєвого шляху, самозарадності, підприємливості й інноваційності, готовності дбати про добробут, примножувати культурні цінності, оберігати природу та раціонально змінювати довкілля засобами дизайну і технологій.

Разом із новими цілями та змістом навчального предмета «Технології» зберігається низка завдань, які необхідно вирішити, щоб вивести технологічну підготовку здобувачів базової середньої освіти на якісно вищий рівень.

У процесі здобуття базової технологічної освіти учні й учениці мають досягнути таких результатів навчання, які забезпечать формування проектно-технологічної компетентності, свідомий вибір своєї освітньої траєкторії, профілю подальшого навчання та майбутньої професії.

Необхідно врахувати, що з 7 класу технологічна освіта стає все більше міждисциплінарною. На уроках «Технології» та під час вивчення інтегрованих курсів треба створювати умови для застосування основ наук у практичній діяльності, реалізації спільних для різних освітніх галузей проектів, використовуючи безпечні засоби праці, природні та штучні матеріали, базові способи впливу на об'єкти праці в технологічних процесах (фізико-механічні, біологічні, хімічні, енергетичні).

Навчальний предмет «Технології» покликаний забезпечувати вивчення одного з найпотужніших пластів цивілізації та культурного розвитку – виробництва. Вивчення учнями основ виробництва (організації та безпеки праці, проектування, техніки й інших засобів праці, технологічних процесів, економіки виробництва та домашнього господарювання) формує вміння раціонально

планувати і здійснювати проєктно-технологічну діяльність, бути креативним і підприємливим. Проєктно-технологічна діяльність учнів та учениць на предметному рівні навчання інтелектуально насичується, пов'язується з використанням наукових законів і закономірностей, техніки, інженерії та мистецтва. У зв'язку з цим необхідно створювати можливості для STEM та STEAM освіти.

Вивчення традиційних технік декоративно-ужиткового мистецтва, народних ремесел і технологій індустриального виробництва необхідно доповнювати застосуванням основ дизайну, цифрових та інших сучасних технологій. Зберігаючи найцінніше з культурної спадщини, технологічна освіта має збагачувати її новими творчими ідеями та надбаннями. Можливість обирати тематику навчальних проєктів і технології, за допомогою яких вони можуть розроблятися та реалізовуватися, розширює академічну свободу вчителя / вчительки й має сприяти особистісно зорієнтованому навчанню учнів і учениць, урахуванню різних умов навчання.

8 - 9 класи

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ

Викладання предмета «Трудове навчання» у *8–9 класах* у 2024/2025 навчальному році буде відбуватися відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 (<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-ii-stupenya>).

На вивчення предмета «Трудове навчання» у 8–9 класах навчальним планом передбачено 1 год. на тиждень. Кількість годин на вивчення предмета «Трудове навчання» у 8–9 класах може збільшуватися за рахунок годин варіативної складової навчальних планів, передбачених на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації. За рахунок таких годин можливе й упровадження курсів за вибором технологічного спрямування.

Вивчення предмета «Трудове навчання» у 8–9 класах здійснюється за навчальною програмою, затвердженою наказом МОН від 07.06.2017 № 804. Програму розміщено на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України за покликанням <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>.

Результатом проєктно-технологічної діяльності учнів 8–9 класів має бути проєкт (спроєктований і виготовлений виріб чи послуга). У 8 класах учні й учениці реалізовуватимуть від 4 до 6 проєктів та 2 проєкти з технології побутової діяльності та самообслуговування, а у 9-му класі – 2 проєкти плюс 1 проєкт з технології побутової діяльності та самообслуговування.

У 9 класі проєкти виконують із урахуванням уже засвоєних технологій і відповідних знань, умінь і навичок, набутих учнівством у попередніх класах. Навчальна цінність поєднання відомих технологій полягає в тому, що необхідно враховувати наслідки таких «поєднань»: особливості організації роботи, пов'язаної з комплексним використанням технологій, послідовності виконання окремих

операцій, застосування раніше вивчених технологій на більш високому рівні майстерності тощо. У процесі проєктування учні 9 класу мають виконати необхідні кресленики або інші зображення деталей (ескізи, схеми, викрійки, технічні рисунки тощо), які необхідні для виготовлення виробу, що проєктується. За потреби в готові кресленики або інші зображення учні та учениці вносять необхідні зміни. З цією метою вчитель / вчителька повинен актуалізувати раніше засвоєні знання та вміння з основ графічної грамоти та передбачити необхідну кількість годин на опанування відповідного матеріалу.

Кількість годин на опанування проєкту вчитель / учителька визначає самостійно залежно від складності виробу та технологій обробки, що застосовуються під час його виготовлення. Важливим критерієм вибору проєкту є його значущість для учня чи учениці (можливість використання виробу в побуті, для власного хобі або реалізації виробів на шкільних ярмарках, аукціонах тощо). Неприпустимим є проєктування та виготовлення виробу тільки для опанування технології.

Під час викладання трудового навчання завданням учителя / вчительки є створення умов для формування очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнівства, яке навчається в класах із поділом на групи і без такого поділу. При цьому шлях досягнення результатів визначає учитель / учителька відповідно до матеріально-технічних можливостей закладу освіти, інтересів і здібностей учнівства, фахової підготовки самого учителя / самої вчительки.

Очікувані результати мають бути досягнуті на кінець навчального року. Учитель / учителька може планувати поетапне їх досягнення під час виконання окремих проєктів, обираючи разом з учнями навчальні та творчі проєкти, які можна виконувати за допомогою будь-якої технології з представлених у змісті програми, із відповідним добром конструкційних матеріалів, плануванням робіт, необхідних для створення виробу від творчого задуму до його практичної реалізації.

Перелік об'єктів проєктно-технологічної діяльності учнівства є орієнтовним та може бути доповнений виробами (проєктами) відповідно до матеріально-технічної бази та вподобань учнівства.

Важливим складником виконання учнівських проєктів є їх публічний захист, на якому учні та учениці доносять інформацію про свою роботу (формування ідеї, процес виготовлення, апробація, удосконалення, важливість роботи, подальше застосування тощо) доступними для них засобами (презентація, графічні зображення, усне пояснення тощо). Під час захисту проєктів інші учні й учениці та вчитель / учителька ставлять запитання для аргументації прийняття тих чи інших рішень під час виконання роботи.

Під час планування навчального процесу учитель / учителька самостійно формує теми, які учням та ученицям необхідно засвоїти, зважаючи на обрані для виготовлення об'єкти проєктування, визначає і планує необхідну кількість навчальних годин, необхідних учнівству для вивчення відповідних процесів з обробки матеріалу тощо. Така академічна свобода учителя / вчительки «обмежена» лише запланованими очікуваними результатами навчально-пізнавальної діяльності учнівства, які визначають логіку його підготовки до навчального року, семестру, розділу чи окремого уроку.

У класах, що не поділяються на групи, вибір виробу для виготовлення та/або об'єкта проєктно-технологічної діяльності потрібно здійснювати з урахуванням рівних можливостей у виборі технологій із технічних та обслуговуючих видів праці.

10–11 класи ТЕХНОЛОГІЇ

Відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 №408 (у редакції наказу МОН України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН України від 31.03.2020 №464) навчальний предмет «Технології» віднесено до вибірково-обов'язкових, на вивчення яких навчальним планом передбачено 105 годин. Можливі варіанти, за якими предмет вивчається і в 10 і в 11 класі (70+35 чи 35+70 відповідно).

Навчання здійснюється за програмою, затвердженою наказом МОН від 23.10.2017 № 1407, яка розміщена на офіційному вебсайті Міністерства <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>.

Навчальна програма «Технології» (*рівень стандарту*) має модульну структуру і складається з десяти обов'язково-вибіркових навчальних модулів, із яких учні й учениці спільно з учителем / учителькою обирають лише три – для вивчення впродовж одного чи двох навчальних років:

- «Дизайн предметів інтер'єру»,
- «Техніки декоративно-ужиткового мистецтва»,
- «Дизайн сучасного одягу»,
- «Краса та здоров'я»,
- «Кулінарія»,
- «Ландшафтний дизайн»,
- «Основи підприємницької діяльності»,
- «Основи автоматики і робототехніки»,
- «Комп'ютерне проєктування»,
- «Креслення».

Навчальний модуль за своїм змістовим наповненням є логічно завершеним навчальним (творчим) проєктом, який учні й учениці виконують колективно або за іншою формою, визначеною учителем / учителькою. Кількість годин на вивчення кожного з трьох обраних модулів учитель / учителька визначає самостійно з урахуванням особливостей проєктної діяльності учнівства, ресурсних можливостей закладу освіти тощо.

У класах хіміко-біологічного/біологічного профілю в рамках вибірково-обов'язкового предмета «Технології» може вивчатися курс «Основи біотехнології» (автор Глазунова К.М.) (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-kursiv-za-viborom-fakultativiv>). Програма курсу схвалена для використання в освітньому процесі та зареєстрована в каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним

програмам за № 3.0286-2023, 4.0151-2023.

Типовою освітньою програмою на вивчення предмета «Технології» у 10 та 11 класах на *профільному рівні* передбачається по 6 годин на тиждень. Заклад освіти може збільшувати кількість годин на вивчення профільного предмета за рахунок додаткових годин навчального плану.

Навчання здійснюється за однією з профільних програм, що розміщені на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України, чи за програмами професійного навчання, затвердженими МОН від 23.09.2010 № 904 з використанням, за потреби, часу навчальної практики у 10 класі.

Здійснення професійно-технічного навчання в закладах загальної середньої освіти та міжшкільних навчально-виробничих комбінатах (міжшкільних ресурсних центрах) можливе і за іншими професіями, за умови дотримання вимог Державних стандартів професійної (професійно-технічної) освіти.

У разі, коли кількість годин на опанування професії менша від передбаченої навчальним планом, рекомендуємо запроваджувати профільні курси та курси за вибором профорієнтаційного спрямування, які мають відповідний гриф МОН.

Змістове наповнення технологічного профілю також може складатися з декількох курсів за вибором «Професійні проби». Такі курси опановуються учнівством послідовно, а їх програми повинні мати відповідний гриф МОН.

Курси за вибором «Професійні проби» можуть впроваджуватися за рахунок варіативного складника навчальних планів для учнів та учениць, які навчаються за будь-яким профілем.

Здійснювати навчання технологій можна в міжшкільних навчально-виробничих комбінатах (міжшкільних ресурсних центрах) відповідно до цивільно-правових договорів, укладених із закладами освіти, фізичними та юридичними особами, відповідно до Положення про міжшкільний навчально-виробничий комбінат та Положення про міжшкільний ресурсний центр, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 09 листопада 2018 року №1221, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18 січня 2019 р. за №63/33034, (зі змінами у відповідності до наказу МОН № 619 від 08.07.2022 року) за умови дотримання вимог Державних стандартів. Це сприятиме поглибленому вивченню навчальних предметів освітньої галузі «Технології» та реалізації варіативного (курсів за вибором, факультативів профорієнтаційного та іншого спрямування) складника освітніх програм (навчальних планів).
